دیدگاه

نعل وارونه وزیر کشاورزی

ادامه از صفحه اول /

قبل از دوره آقای کلانتری و حمایت ایشان از زیتون کاری، متوسط برداشت از باغات در هر هکتار دو و نیم تن بود که امروزه به هشت تن در درختان معمولی رسیده است و راه رسیدن به ۲۰ تن در هکتار هم مهیا است. امروزه حدود هشتاد هزار تن برداشت محصول زیتون داریم که از این زیتون‌ها حدود پنج‌هزار تا پنج‌هزار و ۵۰۰ تن بهترین روغن گیاهی استحصال می‌شود درحالی که همین باغات گنجایش افزایش تولید بالا را دارند. تعداد استان‌های زیتون خیز کشور به ۲۶ استان رسیده و استان‌های برتر تولیدکننده زیتون گیلان، زنجان، قزوین، گلستان، فارس، سمنان و کرمانشاه است که سطح اصلاحات باغات کشور در طول سال‌های برنامه ششم توسعه حدود ۴۶ هزار هکتار و سطح توسعه سالیانه نزدیک به چهار هزار هکتار است. البته ۴۵ درصد از سطح باغات زیتون در سه استان گیلان، قزوین و زنجان است. زیتون هم مانند دیگر درختان باغی دارای رقم‌های مختلف است که هر یک از ارقام ممکن است در استان‌های مختلف بازده بیشتر یا کمتری داشته باشد. در دوره آقای دکتر کلانتری طرح اصلاح و توسعه زیتون توسط همکاران ایشان در دستور کار قرار گرفت و امروزه در تولید زیتون به همت این بزرگان حرفی برای گفتن داریم. متاسفانه تغییر اقلیم بر روی اکثر محصولات زراعی تاثیر گذاشته است و اگر در منطقه یا مناطقی درختان زیتون کم بار هستند یا زیر بار نمی‌روند برخلاف نظر آقای وزیر جهاد کشاورزی درختان زیتون منطقه تر نشده‌اند بلکه تغییر اقلیم موجب ناباروری یا کم باروری آنها شده است. اگر وزیر کشاورزی به منطقه زیتون دیگری می‌رفت و پای دردل زیتون‌کاران می‌نشست، چنین بیانی نمی‌کرد که در سطح بیست هزارهکتار همه درختان تر شده‌اند که اسباب خنده دیگران شده است. اشکال اساسی مسئله زیتون یا دیگر درختان به تهیه نهال برمی‌گردد. ظاهرا در کل اتحادیه اروپا یعنی ۲۸ کشور تنها هفتصد نهالستان به پرورش انواع درختان مشغولند اما در ایران قاعده‌ای در خصوص احداث نهالستان وجود ندارد. در استان‌های غربی کشور در هر منطقه ده‌ها نهالستان فعال هستند. نهالستان‌هایی که به گفته وزیر جهاد کشاورزی لیبل آبی داشته باشند کمتر از انگشتان دست است و گفته می‌شود تنها بنیاد مستضعفان توانسته نهالستانی با استاندارد لیبل آبی احداث کند. کاش مسئولین ما قبل از اظهارنظر درخصوص مسائل فنی با مشاورین متخصص خود صحبت می‌کردند یا صحبت کنند تا مصداق این بیت قاآنی نباشند «تا نشان سم اسبت گم کنند، تر کمانا نعل را وارونه زن» این نعل وارونه زدن توسط عالی‌ترین مقام در جهاد کشاورزی را چگونه ترسیم کنیم؟ کاش آقای وزیر جهاد کشاورزی به این مهم توجه کنند. نهالستان‌های فرعی را برچینند و راه رسیدن به احداث نهالستان با لیبل آبی را کوتاه کنند و دهها مجوز از این و آن نخواهند. مجوزاتی که اخذ هر یک از آنها چند سال طول می‌کشد. در گذشته‌ای نه چندان دور یکی از سرمایه‌گذاران ترکیه‌ای که در تهیه کود فعال است و بخش زیادی از کود تولیدی کارخانه ایشان به اتحادیه اروپا فرستاده می‌شود در سفری به ایران به ملاقات نگارنده آمد و پیشنهاد داد که کارخانه تولید کودی در منطقه ساوه یا کرمان برای درختان پسته ایجاد کنیم. سرمایه را ایشان می‌آورد و زمین و مستحدثات را قرار شد نگارنده تهیه و احداث کنم. بیش از دو سال طول کشید تا به این نتیجه رسیدیم که امکان اخذ مجوز در ایران با این بوروکراسی حاکم بر ادارات دولتی که همه مسئولان قصد سنگ اندازی دارند، وجود ندارد. سرمایه‌گذار ترکیه‌ای سرمایه خود را به آذربایجان برد و هم الان بزرگ‌ترین تولیدکننده کود در سطح اتحادیه اروپا شرکتی است که سرمایه آن متعلق به سرمایه‌گذار ترک و در آذربایجان فعال شده است. این شرکت و این کارخانه می‌توانست در ایران باشد. اگر توانسته بودیم مجوزات احداث کارخانه تولید کود را اخذ کنیم، هم اکنون کشور ایران با سرمایه، سرمایه‌گذار ترک می‌توانست بیش‌ترین کود را برای باغات تولید کند و حتی صادر کنیم. فقط مدیران نشسته‌اند تا مانع توسعه کسب و کار باشند.

ویژه

بادست خود به‌پای خودتیر نزنیم!

وزیر پیشین ارتباطات تاکیدکرد : حتی برای آرمان‌هایمان هم باید در عرصه‌های بین‌المللی بمانیم. محمدجواد آذری جهرمی وزیر پیشین ارتباطات نوشت: دولت سعودی، در جنایتی آشکار، ۸۱ زندانی که بخش عمده‌ی آنها را شیعیان بودند را گردن زد.هنوز هیچ عکس‌العملی؛ حتی در سطح تیتر دوم یا سوم مجموعه‌های بزرگ خبری دنیا حتی در نقل این جنایت بیان نشده است!این در حالی‌ست که رژیم سعودی با صرف هزینه‌های هنگفت، اتفاقات ناپسند در ممالک شیعه نشین را تبدیل به خط خبری یک دوراه می‌کند و به‌واسطه آن شیعیان جهان را در تنگنای بیش‌تری قرار می‌دهد. و حالا ما با آرمان‌های عدالت‌خواهانه‌مان در این میان چه کرده‌ایم؟ موساوسیها و برخی فعالین رسانه‌ای «صرفا برای مردم ایران» اخباری را منتشر کرده‌اند و مکرر می‌پرسند چرا فلان رسانه وابسته به رژیم سعودی در این باره سکوت کرده است؟! بگذریم از اینکه، بعضا با انتشار اخباری توسط برخی اکانت‌های سایبری، نتیجه تطهیر رژیم سعودی هم می‌شود.

ایران و کشورهای غربی در آستانه امضای توافق برجام هستند. به نظر شما برجامی که احتمالا در آینده امضا خواهد شد چه تفاوت‌هایی با برجام سال ۲۰۱۵ دارد و چه تأثیری در فرایند زندگی مردم خواهد داشت؟

مذاکرات ایران و کشورهای غربی با فراز و نشیب‌های زیادی همراه بود. با این وجود اخبار منتشر شده نشان می‌دهد طرفین مذاکره موفق شده‌اند اختلافات را به پایین‌ترین سطح کاهش بدهند و در آستانه توافق قرار گرفته‌اند. نکته منفی که در شرایط کنونی وجود دارد دخالت‌های روسیه در سرنوشت برجام است که قابل قبول نیست. به هر حال روسیه در مذاکرات اخیر نقش مهمی برعهده داشت و در شرایطی که مذاکرات در آستانه نهایی شدن است این کشور به دلیل تحریم‌ها و محدودیت‌هایی که به دلیل اقدام نظامی علیه اوکراین برای انهادر نظر گرفته شده تلاش می‌کند از مذاکرات هسته‌ای ایران به سود خود استفاده کند. اتفاقی که مورد انتقاد کشورهای اروپایی قرار گرفته است. به هر حال ایران در مذاکرات هسته‌ای روبه‌رو کرد را در پیش گرفته بود که در حال نتیجه دادن است. این رویکرد نیز از دولت گذشته آغاز شد و تا به امروز به شکل‌های مختلف ادامه داشته است. ما امیدواریم دولت در این زمینه به خواسته‌ها و برنامه‌های خود برسد و بتواند آنها را اجرایی کند. بدون تردید اگر برجام امضا شود پیامدهای اقتصادی که به همراه خواهد داشت بار‌ی از روی دوش مردم برداشته بود.

چرا روسیه در رسیدن طرفین به توافق کارشکنی می‌کند؟ مهم‌ترین اهداف این کشور از رفتار معنادار‌ی که در مذاکرات نشان می‌دهد چیست؟

واقعیت این است که روسیه کما فی السابق خود را مالک دنیای شرق می‌داند. شاید شوروی که در گذشته چنین وضعیتی داشت از بین رفته باشد اما روسیه همچنان از همان رویکرد پیروی می‌کند. روسیه می‌داند که غرب به خصوص آمریکا در بین برخی از کشورهای منطقه خاورمیانه نفوذ دارد و این نفوذ خود را در سال‌های اخیر نیز ادامه داده است. به همین دلیل روسیه تلاش می‌کند با کارت ایران به عنوان قدرت محوری خاورمیانه به سود خود بازی کند و از فرصت کمتر کشوری رخ داد و بسیاری از کشورها موفق به چنین کاری نشدند. روسیه معمولا در تصمیم‌گیری‌های سیاسی سخت افزار را به نرم افزار ترجیح می‌دهد. نمونه بارز این موضوع اقدام نظامی علیه اوکراین بود. در شرایطی که تنش بین دو کشور با مذاکره و گفت‌وگو حل شدنی بود روسیه تصمیم گرفت با اقدام نظامی امتیازهای بیشتری به دست بیاورد و به همین دلیل به اوکراین حمله کرد.

آیا نزدیکی ایران به روسیه را در شرایط کنونی که روسیه با تحریم‌های سنگین غرب مواجه شده به سود منافع ملی می‌دانید؟

برای یک حکومت لحظات سخت و دشوار وجود دارد و در عالم سیاست یک امر طبیعی است. به هر حال حکومت‌ها به دلایلی در برخی مقاطع با چالش‌هایی مواجه می‌شوند و مجبور می‌شوند با حربه‌هایی که به کار می‌برند از چالش‌ها عبور کنند. این وضعیت تا حدودی برای دولت به وجود آمده است. با این وجود مردم ایران رویکرد دیگری نسبت به روسیه دارند و همچنان سیاست استقلال خود را نسبت به شرق و غرب حفظ کرده‌اند. اگر به واکنش مردم از زمانی که روسیه به اوکراین حمله کرده دقت کنیم متوجه می‌شویم که واکنش مردم برخلاف برخی نهادهای رسمی که این جنگ را محکوم نکردند به شکل دیگری بوده و مردم با اقدام نظامی علیه اوکراین مخالف بودند و به شکل‌های مختلف آن را محکوم می‌کردند. در ۲۰۰ سال اخیر مردم ایران توانایی این را داشته‌اند که سلطه غرب و شرق را از ایران بزدایند که این اتفاق در کمتر کشوری رخ داده است.

> برای یک حکومت لحظات سخت و دشوار وجود دارد و در عالم سیاست یک امر طبیعی است. به هر حال حکومت‌ها به دلایلی در برخی مقاطع با چالش‌هایی مواجه می‌شوند و مجبور می‌شوند با حربه‌هایی که به کار می‌برند از چالش‌ها عبور کنند. این وضعیت تا حدودی برای دولت به وجود آمده است

آیا موضع‌گیری نهادهای رسمی را نسبت به جنگ در اوکراین قابل قبول می‌دانید؟

پوتین در ابتدا تصور می‌کرد اگر یک شمشیر بالای سر اوکراین بگیرد این کشور عضو ناتو نخواهد شد. به همین دلیل نیز در ابتدا به نیروهای نظامی خود اعلام کردند که قرار است در نزدیکی مرزهای اوکراین مانور نظامی برقرار کنند. با این وجود پس از اینکه پوتین دستور حمله نظامی به اوکراین را صادر کرد بسیاری از معادلات نظامی و سیاسی به هم ریخت. در شرایط کنونی نیز نه سربازان روسیه به خوبی می‌جنگند و نه اینکه روسیه پیشرفتی در اشغال اوکراین به دست آورده است. در نتیجه در شرایط کنونی پوتین در یک وضعیت بن بست گرفتار شده و به نظر می‌رسد توفیقی برای وی به دست نخواهد آمد. به هر حال پوتین قبل از حمله به اوکراین باید به پیامدهای تصمیمی که در این زمینه می‌گرفت فکر می‌کرد و با توجه به پیامدهایی که این تصمیم برای روسیه داشت دست به چنین کاری می‌زد.

در شرایطی که اختلافات بین اروپا و روسیه بالا گرفته است و کشورهای اروپایی نیز به دنبال کشور جایگزینی برای نفت و گاز روسیه هستند ایران باید از چه دیپلماسی در عرصه بین‌المللی استفاده کند تا بتواند خود را به عنوان کشور جایگزین در این زمینه معرفی کند؟

برخی از کشورهای جهان دارای نفت و گاز هستند. با این وجود پیدا کردن بازار برای نفت و گاز و فروش آن نیازمند تدبیر و دیپلماسی صحیح و منطقی است. در شرایطی که مذاکرات وین بین ایران و کشورهای غربی در حال برگزاری است اما متأسفانه یک کارشناس نفت و گاز در مذاکرات وجود ندارد که جای تأسف دارد. دولت نیز تلاش قابل توجهی در این زمینه انجام نداده است. به هر حال چنین اقداماتی نیازمند تجربه و ظرافت‌هایی است که متأسفانه در تیم مذاکره کننده این مسائل مشاهده نمی‌شود. من به عنوان کسی که چهار سال وزیر نفت بوده‌ام به خوبی به این نکته آگاهی دارم که ایران از چه ظرفیت بالایی برخوردار است و می‌تواند در یک یا دو سال خود را به عنوان جایگزین روسیه در انتقال گاز و نفت معرفی کند. ما باید توانایی‌های ملت ایران را به حکم حکومتی تبدیل کنیم. روسیه در چند سال گذشته این کار را انجام داده و از توانایی‌های خود در سطح ملی استفاده کرده است. ما امیدواریم دولت آقای رئیسی این اراده را داشته باشد که استعدادهای مردم ایران را به حکم حکومتی تبدیل کند تا قدرت ایران در سطح منطقه و جهان افزایش پیدا کند.

دولت در دوران پساتحریم چه باید‌ها و نبایدهایی را باید در دستور کار خود قرار بدهد؟

وضعیتی که امروز در اقتصاد کشور وجود دارد یک‌شبه به وجود نیامده و نتیجه سیاست‌هایی است که در گذشته اعمال شده است. به‌خصوص سیاست‌هایی که در هشت سال گذشته در کشور اجرا شد در شرایط کنونی بروز و ظهور پیدا کرده است. مسأله اصلی کشور این است که عده‌ای از جناح چپ و راست همواره از دولت استفاده کرده‌اند. در دهه‌های گذشته رانت‌خواری در بین دو جریان چپ و راست شیوع پیدا کرده و امروز نیز ادامه دارد. در طول این سال‌ها مردم از همه جریان‌های سیاسی حمایت کردند و اجازه دادند برنامه‌های خود را اجرایی کنند و بسیاری از سخنی‌ها و دشواری‌ها را تحمل کردند. باید این وجود کسانی که مدعی خدمت بوده‌اند و مردم به آنها فرصت داده‌اند از این فرصت به‌خوبی استفاده نکرده‌اند و از آزمونی که مردم برای انها در نظر گرفته‌اند سربلند بیرون نیامده‌اند. به همین دلیل نیز مردم نسبت به قدرت سیاسی چپ و راست ناامید شده‌اند و دیگر حاضر نیستند به آنها فرصت بدهند. این مسأله نشان‌دهنده عظمت مردم ایران است. عقل اجتماعی مردم از عقل سیاسی سیاستمداران قوی‌تر است. مردم به مدعیان خدمت فرصت می‌دهند تا ماهیت واقعی خود را مشخص کنند و سپس درباره آنها قضاوت می‌کنند. یکی از شعارهای اصلی آقای رئیسی در رقابت‌های انتخاباتی مبارزه با فساد و رانت‌خواری بود. این در حالی است که در عمل شاهد مبارزه با رانت‌خواری نیستیم و دولت سیزدهم هنوز موفق نشده دست رانت‌خواران را از دسترسی به منابع عمومی کوتاه کند. بدون تردید اگر این اتفاق رخ ندهد وضعیت دولت سیزدهم نیز مانند دولت‌های گذشته خواهد شد و توفیق قابل توجهی به دست نخواهد آمد.

در زمینه معیشتی و اقتصادی دولت باید از چه رویکردی استفاده کند که در وضعیت زندگی مردم تغییر ایجاد شود؟

مشکلات معیشتی مردم به‌صورت مستقیم به سیاست‌های اقتصادی دولت آقای رئیسی مربوط نمی‌شود و بلکه ریشه در سیاست‌گذاری اقتصادی در گذشته دارد. مردم ایران با دو دشمن داخلی و خارجی مواجه هستند. قدرت‌های جهانی به دنبال رانت‌خواری سیاسی از ایران هستند و این وضعیت شامل همه کشورهای مذاکره‌کننده از جمله چین و روسیه نیز می‌شود. از سوی دیگر ما با رانت‌خواران اقتصادی در کشور مواجه هستیم که به‌صورت امتیازخواهی بر دولت‌ها تسلط پیدا می‌کنند. این در حالی است که هنوز هم نشانه‌هایی از اینکه با این دو نوع رانت‌خواری مبارزه جدی شود وجود ندارد. هنگامی که پشتوانه داخلی وجود نداشته باشد شرایط مذاکره سخت می‌شود. اگر تیم مذاکره‌کننده ایران با پشتوانه قوی در داخل کشور مواجه باشد و شرایط اقتصادی جامعه به شکلی نباشد که کشورهای غربی بتوانند از آن سوءاستفاده کنند امکان مذاکره منطقی و منصفانه فراهم خواهد شد. هیچ‌کدام از دولت‌ها مشکلات ساختاری و بنیادی کشور را مورد تحلیل و بررسی قرار نداده و برای آن راه‌حل عمیق و علمی پیدا نکرده است. نکته دیگر اینکه دولت نباید با مصوبه‌های از بالا به پایین و دستوری مشکلات را حل کند و بلکه رویکرد مدیریتی دولت باید به سمتی باشد که ارتباط مستقیم با بدنه میانی و پایینی جامعه داشته باشد تا بتوان به‌صورت عمیق مشکلات را مورد بررسی قرار بدهد. همکاری و خدمت به مردم زمانی حاصل می‌شود که قلوب به همدیگر نزدیک باشد. از سوی دیگر همکاری باید به‌صورت متقابل بین همه نهادهای قدرت شکل بگیرد و هر نهادی وظایف خود را به‌خوبی در پیشبرد اهداف نظام سیاسی انجام بدهد.

> پوتین در ابتدا تصور می‌کرد اگر یک شمشیر بالای سر اوکراین بگیرد این کشور عضو ناتو نخواهد شد. به همین دلیل در ابتدا به نیروهای نظامی خود اعلام کردند که قرار است در نزدیکی مرزهای اوکراین مانور نظامی برقرار کنند. با این وجود پس از اینکه پوتین دستور حمله نظامی به اوکراین را صادر کرد بسیاری از معادلات نظامی و سیاسی به هم ریخت

سید محمد غرضی در گفت‌وگو با «آرمان ملی»:

نباید از سیاست نه شرقی، نه غربی عدول می‌کردیم

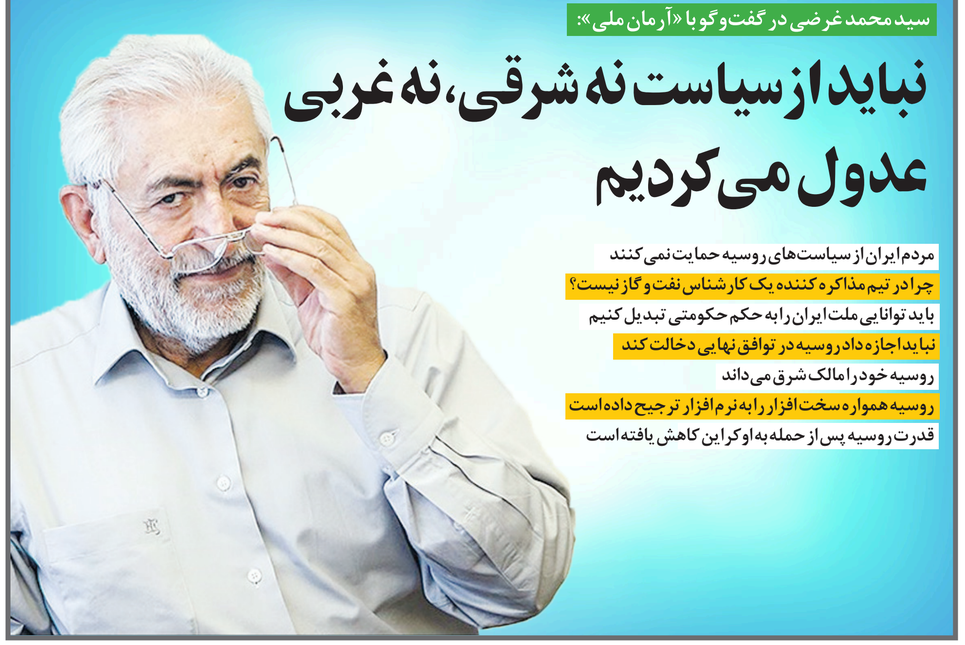

مردم ایران از سیاست‌های روسیه حمایت نمی‌کنند

چرا در تیم مذاکره کننده یک کارشناس نفت و گاز نیست؟

باید توانایی ملت ایران را به حکم حکومتی تبدیل کنیم

نباید اجازه داد روسیه در توافق نهایی دخالت کند

روسیه خود را مالک شرق می‌داند

روسیه همواره سخت‌افزار را به نرم‌افزار ترجیح داده است

قدرت روسیه پس از حمله به اوکراین کاهش یافته است

آرمان ملی- احسان انصاری: ایران و کشورهای غربی در آستانه توافق قرار گرفته‌اند و گمانه زنی‌ها نشان می‌دهد که در روزها و هفته‌های آینده توافق حاصل خواهد شد. با این وجود دخالت‌های روسیه در سرنوشت برجام قابل مشاهده است و این کشور تلاش می‌کند در شرایطی که با تحریم‌های سنگین غرب مواجه شده از مذاکرات هسته‌ای «آرمان ملی» برای تحلیل و بررسی این موضوع و همچنین شرایط مدیریت دولت در دوران پساتحریم با سید محمد غرضی وزیر سابق نفت گفت‌وگو کرده است. مهندس غرضی معتقد است: «واقعیت این است که روسیه کما فی السابق خود را مالک دنیای شرق می‌داند. شاید شوروی که در گذشته چنین وضعیتی داشت از بین رفته باشد اما روسیه همچنان از همان رویکرد پیروی می‌کند. روسیه می‌داند که غرب به خصوص آمریکا در بین برخی از کشورهای منطقه خاورمیانه نفوذ دارد و این نفوذ خود را در سال‌های اخیر نیز ادامه داده است. به همین دلیل روسیه تلاش می‌کند با کارت ایران به عنوان قدرت محوری خاورمیانه به سود خود بازی کند و از فرصت نزدیکی که ایران با وی دارد به سود منافع ملی خود استفاده کند.»

علی صوفی در گفت‌وگو با «آرمان ملی»:

«تحریم‌های خارجی»- «کارشکنی‌های داخلی»، کار را به اینجا رساند

مشکلات جامعه به عملکرد روحانی یا رئیسی برنمی‌گردد

مسائل اقتصادی و معیشتی ریشه در عوامل داخلی و خارجی دارد

گرانی‌های افسار گسیخته نشان از نبود کنترل بر بازار است

آرمان ملی- سهیل ثابت: اصولگرایان پیش از اینکه نهادهای انتخابی همچون مجلس و دولت را در اختیار بگیرند وعده‌های بسیاری در خصوص حل مسائل و مشکلات کشور می‌دادند و حتی پس از آنکه ساکن بهارستان و پاستور شدند نیز وعده‌های خود را تکرار کردند. گویی اینکه با تغییر دولت و مجلس وضعیت اقتصادی و معیشتی مردم نیز دگرگون خواهد شد اما انتظار مردم چندان به درازا نینجامید، چرا که مجلسی هم پس از چند ماه اساسا وعده‌های خود را کنار گذاشته و به سراغ مسائل دیگری همچون طرح صیانت رفتند و دولت نیز نتوانست آن طور که باید و شاید به وعده‌های خود جامه عمل بپوشاند و تحقق بخشد. همین مساله باعث شده تا اعتماد جامعه نیز نسبت به عملکرد‌ها و تحقق وعده‌ها و عمل به مطالباتشان خدشه‌دار شود و مردم به آینده نیز با دیده تردید بنگرند. بسیاری بر این باورند که اگر دولت و مجلس بتوانند در چارچوب عملکرد‌ی خود با رویکرد‌ها و اقدامات مثبت میزانی از رضایت را در جامعه فراهم کنند می‌توانند بخشی از اعتماد خدشه‌دار شده و کاهش یافته را بازیابی کنند. در این راستا برای بررسی شرایط جامعه، عملکرد دولت و مجلس و چالش‌های موجود «آرمان ملی» با علی صوفی دبیرکل حزب پیشروی اصلاحات و فعال سیاسی اصلاح‌طلب به گفت‌وگو پرداخته است که می‌خوانید.

از دیدگاه شما آنچه به عنوان ابرچالش دولت‌ها خوانده می‌شود و همه دولت‌ها با آن مواجه‌اند چه مساله‌ای است و ریشه در چه عواملی دارد؟

اگر بخواهیم عملکرد دولت را در این مدتی که روی کار آمده ارزیابی کنیم با توجه به ویژگی این دولت با سایر قوا که حرکت در راستای یکدست بودن حاکمیت و قواست؛ حتما باید نقش بقیه قوا را نیز در این ارتباط مورد بررسی و ارزیابی قرار دهیم. در واقع اکنون باید عملکرد‌ها را در قالب یک پکیج مورد بررسی و ارزیابی قرار داد. لذا هر عملکرد‌ی که هر کدام از اینها از خود برجای بگذارند جدای از عملکرد بقیه ارزیابی نمی‌شود. بلکه همه این نقاط ضعف و قوت عملکرد‌ی به این حاکمیت یکدست برمی‌گردد. آنچه که به عنوان ابر چالش یا ابر بحران در کشور احساس می‌شود و همه احاد ملت با آن درگیرند مسائل اقتصادی و معیشتی است که اینها ریشه در عوامل داخلی و خارجی دارد. عوامل خارجی که منشعبا بحث تحریم‌هاست و عوامل داخلی نیز کارشکنی‌ها، مزاحمت‌ها و تنگ نظری‌هایی است که در ارتباط با دولت روحانی نیز بروز داده شد و مانع از این شد که دولت آقای روحانی بتواند سیاست‌های خود را در عرصه بین‌المللی با موفقیت طی کند. بنابراین آنچه که ما اکنون در جامعه می‌بینیم در واقع فقط به عملکرد دولت روحانی یا آقای رئیسی برنمی‌گردد؛ بلکه مجموعه‌ای است از شرایطی که همه نهادهای قدرت در آن سهیم هستند.

از دیدگاه شما در حوزه داخلی و خارجی چه رخدادهایی باعث شد تا کشورمان نتواند از مزایا و ثمرات برجام و حتی احیای این توافق بهره‌مند شود؟

معتقدم که عوامل خارجی یک عامل بدخیمی مثل ترامپ داشتیم که با روی کار آمدنش در سیاست خارجی کشورمان نقش منفی ایفا کرد و تمام دستاوردهای دولت اوباما در چارچوب برجام و رفع تحریم‌های ایران را از بین برد و از برجام خارج شد. به همین جهت دولت روحانی کاملا خلع سلاح شد و نتوانست نتیجه آنچه که تحت عنوان برجام به دست آورده بود را ببیند. اگرچه آقای روحانی خیلی روی سیاست خارجی و مذاکرات هسته‌ای حساب باز کرده بود به طوری که از بعضی مسائل داخلی غافل شده بود. اما به هر صورت برجام دفعتا از کار افتاد و با این اتفاق دولت در موضع ضعف قرار گرفت و مخالفین برجام، دلواپسان و کاسبان تحریم جان و قدرت گرفتند و به شدت علیه برجام برخواستند. حال بیش از یک سال است که ترامپ حذف شده و بایدن روی کار آمده که از همان ابتدا انتظار می‌رفت با حضور او می‌توان به احیای برجام و برداشته شدن تحریم‌ها خوشبین بود. دولت آقای روحانی نیز امیدوار بود که در فرصت باقی مانده بتواند مجددا برجام را احیا کند و ثمره آن را در اواخر کار خود ببینند و ثمره آن را به عنوان یک کارنامه مثبت از خود به جا بگذارد اما دیدیم که با رفع حمایت مقام معظم رهبری خود مجلس یازدهم مخالف واگذاری این فرصت به دولت روحانی بود و نمی‌خواست که دولت روحانی از این موقعیت برای احیای برجام و توافق مجدد بهره ببرد. به رغم اینکه این فرصت نه فقط برای دولت روحانی که فرصتی برای ملت و کشور بود تا برجام احیا شود و تحریم‌ها برداشته شود اما با تنگ نظری‌هایی که وجود داشت و مخالف‌هایی که در گذشته به شدت علیه برجام انجام شد این بار هم مخالفت خود را اعلام کردند و سعی کردند که دولت آقای روحانی را از این کار بازدارند و این فرصت را به دولت بعدی که از خودشان بود بدهند تا این اتفاق نصیب مجلس یازدهم و دولت سیزدهم شود. اگرچه هنوز زمان مقام معظم رهبری فرمودند که اگر توان قدمی برای رفع تحریم‌ها برداشت یک ساعت هم نباید آن را به تاخیر انداخت. این حمایتی از دولت آقای روحانی بود که برجام را دوباره احیا کنند. دولت روحانی هم امیدوارانه به مذاکرات احیای برجام رفت و شش دور مذاکره انجام شد اما مجموعه نهادهای قدرت مخالف آقای روحانی چنان اظهار نگرانی کردند و دولت آقای روحانی را به خیانت و غرب‌گرایی متهم کردند و پس از مدتی هم با اقشای قابل صوتی آقای ظریف ضربه نهایی را به دولت زدند و آقای ظریف که محور نهایی این مذاکرات بود از صحنه خارج شد و هدف آنها نیز همین بود که آقای ظریف به کانادیدای ریاست جمهوری وارد صحنه انتخابات نشود ولی هر دو وجه را در پی داشت. از طرفی وی دیگر نتواند به عنوان یک مهره فعال و تاثیرگذار وارد مذاکره شود و هم دولت روحانی این فرصت را از این نوع انتخابات ناراضی هم افتاد و مذاکرات متوقف و به دولت بعدی موکول شد. بنابراین ارزیابی ما از عملکرد این حاکمیت یکدست که بخشی از آن را مجلس تشکیل می‌دهد که اینها مانع بازگشت و احیای برجام و برداشته شدن تحریم‌ها و حل بحران شدند. چنانکه مردم در بحران و وضعیت بد معیشتی نگه داشتند. چنانکه به عقیده عده‌ای از کارشناسان مذاکرات احیای برجام تا اخر اسفند ۹۹ به سرانجام خواهد رسید و دلار نیز به کانال ۱۵ هزار تومان رسیده و تورم می‌شکند و اوضاع معیشتی مردم تغییر خواهد کرد، اما اینکه شرایط حذف شد و بایدن روی کار آمد و بسیاری از کشورها موفق به چنین کاری نشدند. روسیه معمولا در تصمیم‌گیری‌های سیاسی سخت افزار را به نرم افزار ترجیح می‌دهد. نمونه بارز این موضوع اقدام نظامی علیه اوکراین بود. در شرایطی که تنش بین دو کشور با مذاکره و گفت‌وگو حل شدنی بود روسیه تصمیم گرفت با اقدام نظامی امتیازهای بیشتری به دست بیاورد و به همین دلیل به اوکراین حمله کرد.

آیا نزدیکی ایران به روسیه را در شرایط کنونی که روسیه با تحریم‌های سنگین غرب مواجه شده به سود منافع ملی می‌دانید؟

برای یک حکومت لحظات سخت و دشوار وجود دارد و در عالم سیاست یک امر طبیعی است. به هر حال حکومت‌ها به دلایلی در برخی مقاطع با چالش‌هایی مواجه می‌شوند و مجبور می‌شوند با حربه‌هایی که به کار می‌برند از چالش‌ها عبور کنند. این وضعیت تا حدودی برای دولت به وجود آمده است. با این وجود مردم ایران رویکرد دیگری نسبت به روسیه دارند و همچنان سیاست استقلال خود را نسبت به شرق و غرب حفظ کرده‌اند. اگر به واکنش مردم از زمانی که روسیه به اوکراین حمله کرده دقت کنیم متوجه می‌شویم که واکنش مردم برخلاف برخی نهادهای رسمی که این جنگ را محکوم نکردند به شکل دیگری بوده و مردم با اقدام نظامی علیه اوکراین مخالف بودند و به شکل‌های مختلف آن را محکوم می‌کردند. در ۲۰۰ سال اخیر مردم ایران توانایی این را داشته‌اند که سلطه غرب و شرق را از ایران بزدایند که این اتفاق در کمتر کشوری رخ داده است.

آیا موضع‌گیری نهادهای رسمی را نسبت به جنگ در اوکراین قابل قبول می‌دانید؟

پوتین در ابتدا تصور می‌کرد اگر یک شمشیر بالای سر اوکراین بگیرد این کشور عضو ناتو نخواهد شد. به همین دلیل نیز در ابتدا به نیروهای نظامی خود اعلام کردند که قرار است در نزدیکی مرزهای اوکراین مانور نظامی برقرار کنند. با این وجود پس از اینکه پوتین دستور حمله نظامی به اوکراین را صادر کرد بسیاری از معادلات نظامی و سیاسی به هم ریخت. در شرایط کنونی نیز نه سربازان روسیه به خوبی می‌جنگند و نه اینکه روسیه پیشرفتی در اشغال اوکراین به دست آورده است. در نتیجه در شرایط کنونی پوتین در یک وضعیت بن بست گرفتار شده و به نظر می‌رسد توفیقی برای وی به دست نخواهد آمد. به هر حال پوتین قبل از حمله به اوکراین باید به پیامدهای تصمیمی که در این زمینه می‌گرفت فکر می‌کرد و با توجه به پیامدهایی که این تصمیم برای روسیه داشت دست به چنین کاری می‌زد.

در شرایطی که اختلافات بین اروپا و روسیه بالا گرفته است و کشورهای اروپایی نیز به دنبال کشور جایگزینی برای نفت و گاز روسیه هستند ایران باید از چه دیپلماسی در عرصه بین‌المللی استفاده کند تا بتواند خود را به عنوان کشور جایگزین در این زمینه معرفی کند؟

برخی از کشورهای جهان دارای نفت و گاز هستند. با این وجود پیدا کردن بازار برای نفت و گاز و فروش آن نیازمند تدبیر و دیپلماسی صحیح و منطقی است. در شرایطی که مذاکرات وین بین ایران و کشورهای غربی در حال برگزاری است اما متأسفانه یک کارشناس نفت و گاز در مذاکرات وجود ندارد که جای تأسف دارد. دولت نیز تلاش قابل توجهی در این زمینه انجام نداده است. به هر حال چنین اقداماتی نیازمند تجربه و ظرافت‌هایی است که متأسفانه در تیم مذاکره کننده این مسائل مشاهده نمی‌شود. من به عنوان کسی که چهار سال وزیر نفت بوده‌ام به خوبی به این نکته آگاهی دارم که ایران از چه ظرفیت بالایی برخوردار است و می‌تواند در یک یا دو سال خود را به عنوان جایگزین روسیه در انتقال گاز و نفت معرفی کند. ما باید توانایی‌های ملت ایران را به حکم حکومتی تبدیل کنیم. روسیه در چند سال گذشته این کار را انجام داده و از توانایی‌های خود در سطح ملی استفاده کرده است. ما امیدواریم دولت آقای رئیسی این اراده را داشته باشد که استعدادهای مردم ایران را به حکم حکومتی تبدیل کند تا قدرت ایران در سطح منطقه و جهان افزایش پیدا کند.

دولت در دوران پساتحریم چه باید‌ها و نبایدهایی را باید در دستور کار خود قرار بدهد؟

وضعیتی که امروز در اقتصاد کشور وجود دارد یک‌شبه به وجود نیامده و نتیجه سیاست‌هایی است که در گذشته اعمال شده است. به‌خصوص سیاست‌هایی که در هشت سال گذشته در کشور اجرا شد در شرایط کنونی بروز و ظهور پیدا کرده است. مسأله اصلی کشور این است که عده‌ای از جناح چپ و راست همواره از دولت استفاده کرده‌اند. در دهه‌های گذشته رانت‌خواری در بین دو جریان چپ و راست شیوع پیدا کرده و امروز نیز ادامه دارد. در طول این سال‌ها مردم از همه جریان‌های سیاسی حمایت کردند و اجازه دادند برنامه‌های خود را اجرایی کنند و بسیاری از سختی‌ها و دشواری‌ها را تحمل کردند. باید این وجود کسانی که مدعی خدمت بوده‌اند و مردم به آنها فرصت داده‌اند از این فرصت به‌خوبی استفاده نکرده‌اند و از آزمونی که مردم برای انها در نظر گرفته‌اند سربلند بیرون نیامده‌اند. به همین دلیل نیز مردم نسبت به قدرت سیاسی چپ و راست ناامید شده‌اند و دیگر حاضر نیستند به آنها فرصت بدهند. این مسأله نشان‌دهنده عظمت مردم ایران است. عقل اجتماعی مردم از عقل سیاسی سیاستمداران قوی‌تر است. مردم به مدعیان خدمت فرصت می‌دهند تا ماهیت واقعی خود را مشخص کنند و سپس درباره آنها قضاوت می‌کنند. یکی از شعارهای اصلی آقای رئیسی در رقابت‌های انتخاباتی مبارزه با فساد و رانت‌خواری بود. این در حالی است که در عمل شاهد مبارزه با رانت‌خواری نیستیم و دولت سیزدهم هنوز موفق نشده دست رانت‌خواران را از دسترسی به منابع عمومی کوتاه کند. بدون تردید اگر این اتفاق رخ ندهد وضعیت دولت سیزدهم نیز مانند دولت‌های گذشته خواهد شد و توفیق قابل توجهی به دست نخواهد آمد.

در زمینه معیشتی و اقتصادی دولت باید از چه رویکردی استفاده کند که در وضعیت زندگی مردم تغییر ایجاد شود؟

مشکلات معیشتی مردم به‌صورت مستقیم به سیاست‌های اقتصادی دولت آقای رئیسی مربوط نمی‌شود و بلکه ریشه در سیاست‌گذاری اقتصادی در گذشته دارد. مردم ایران با دو دشمن داخلی و خارجی مواجه هستند. قدرت‌های جهانی به دنبال رانت‌خواری سیاسی از ایران هستند و این وضعیت شامل همه کشورهای مذاکره‌کننده از جمله چین و روسیه نیز می‌شود. از سوی دیگر ما با رانت‌خواران اقتصادی در کشور مواجه هستیم که به‌صورت امتیازخواهی بر دولت‌ها تسلط پیدا می‌کنند. این در حالی است که هنوز هم نشانه‌هایی از اینکه با این دو نوع رانت‌خواری مبارزه جدی شود وجود ندارد. هنگامی که پشتوانه داخلی وجود نداشته باشد شرایط مذاکره سخت می‌شود. اگر تیم مذاکره‌کننده ایران با پشتوانه قوی در داخل کشور مواجه باشد و شرایط اقتصادی جامعه به